

Дороніна Ірина Ігорівна,
к.е.н., докторант кафедри економічної політики та врядування,
Національна академія державного управління при Президентові України,
м. Київ
ORCID 0000-0002-7032-644X

УДК 338.45:620.9

doi: 10.34213/tp.20.03.12

ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ МЕХАНІЗМУ МЕДІАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГАЛУЗІ ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

Розглянуто специфіку реалізації механізму медіації під час урегулювання конфліктної ситуації між Урядом та представниками галузі відновлюваної енергетики. З'ясовано причини, що спровокували кризу в енергетичному секторі. Проаналізовано дії центрального органу виконавчої влади, який відповідає за формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі та у сфері відновлюваних джерел енергії. Наголошується на необхідності регулювання розвитку медіації та забезпечення належних гарантій її проведення з позиції держави. Запропоновано шляхи удосконалення інструментів державного регулювання у галузі відновлюваної енергетики.

Ключові слова: механізм медіації, державне управління, відновлювана енергетика, відновлювані джерела енергії, механізм саморегуляції, інструменти підтримки.

Постановка проблеми. Суттєва трансформація підходів до розвитку енергетики у світі в контексті нового – зеленого – енергетичного переходу з особливою увагою до проблем боротьби зі зміною клімату та сталого розвитку економіки [1] зумовила формування Концепції зеленого енергетичного переходу України до 2050 р. Відновлювані джерела енергії (ВДЕ) є одним з інструментів декарбонізації національних та глобальних економік. Серед завдань Енергетичної стратегії України до 2035 р. визначено трансформаційний перехід від використання викопних видів палива до екологічно чистої енергії. Зелений енергетичний перехід передбачає інтенсивний розвиток ВДЕ.

Використання ВДЕ та формування відповідної галузі в Україні розпочалось не так давно, що зумовлює необхідність її державної підтримки. Прийнято Закон України “Про ринок електричної енергії” від 13.04.2017 р. № 2019-VIII, введено нову модель ринку електричної енергії загалом. Поодинокі введення та використання об'єктів ВДЕ на даний час переходить на рівень секторальної інтеграції відновлюваної енергетики в паливно-енергетичний комплекс. Державне регулювання розвитку відновлюваної енергетики передбачає застосування стимуляційних інструментів підтримки, основними з яких є зелені тарифи. Проте несвоєчасна зміна моделі підтримки галузі відновлюваної енергетики спричинила стрімкий розвиток генерації з відновлюваних джерел енергії та створила значне навантаження на новий ринок електричної енергії. А це, у свою чергу, викликало низку проблемних питань, від вчасного вирішення яких залежить і конкурентоспроможність зеленої енергетики та виробників електроенергії з ВДЕ, і збереження інвестиційної привабливості України. Така ситуація актуалізує процеси налагодження ефективних комунікацій, що дозволили б знайти результат, який усі сторони взаємодії вважають справедливим для себе.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні засади механізму медіації розробляли українські та зарубіжні науковці:

О. Адамантис, О. Белінська, Н. Боженко, Є. Бородін, А. Бортнікова, Н. Мазаракі, О. Муза, З. Красіловська, Т. Подковенко, Н. Прокопенко, Л. Боулл, Х. Бесмер, Е. Ватцке, Г. Девіс, П. Ловенхайм, М. Манн, Х. Мессмер, Дж. Монк, М. Робертс, Дж. Вінслейд та ін.

У своїх працях дослідники здебільшого зосереджують увагу на правових аспектах медіації, однак останнім часом окремі науковці [2; 3] звертають увагу на інтеграцію медіації в систему державного управління. Зокрема, Є. Бородін цілком справедливо наголошує: “Сучасне суспільство характеризується зростанням невизначеності й нестабільності, що, насамперед, спричинено розширенням конфліктного простору, підвищенням напруженості у суспільних відносинах. Це актуалізує проблему пошуку ефективних механізмів розв’язання суперечок, найбільш оптимальним серед яких є медіація” [2]. І з цим важко не погодитися, адже саме медіація є інноваційним інструментом виходу зі складних ситуацій.

З. Красіловська розглядає медіацію в системі публічного управління як “альтернативний спосіб врегулювання публічно-правового спору, стороною якого є орган публічної влади, за участю медіатора (нейтрального посередника), який передбачає структуровану процедуру досягнення взаємовигідного рішення сторонами спору у формі добровільної угоди між конфліктуючими сторонами” [3, с. 11]. Отже, йдеться про розгляд спору як конфлікту, що має перспективу розв’язання.

Ситуація, що сформувалася на ринку електричної енергії в Україні, вимагає нових підходів до пошуку компромісних рішень між державою та учасниками ринку. Саме механізм медіації був практично застосований при вирішенні конфліктної ситуації, пов’язаної з боргом Державного підприємства “Гарантований покупець” перед інвесторами галузі відновлюваної енергетики. Подальший розвиток зазначеного механізму потребує, на нашу думку, посиленої уваги як практиків, так і науковців, адже без наукового обґрунтування неможливо забезпечити його системність.

Постановка завдання – обґрунтувати сутність механізму медіації в галузі відновлюваної енергетики та проаналізувати його практичне застосування.

Виклад основного матеріалу. Загально визнано, що до головних ознак медіації належать [3, с. 6]: наявність правового спору між сторонами; вирішення спору та винесення рішення безпосередньо сторонами; участь третьої особи – медіатора, який сприяє налагодженню комунікації між сторонами, однак не вирішує спору за суттю; відсутність жорсткої правової регламентації процедури; наявність медіаційної угоди та неможливість примусового її виконання без звернення до компетентних органів.

Під механізмом медіації Є. Бородін розуміє “сукупність конкретних методів, інструментів досягнення згоди суб’єктів публічного управління, спосіб інституціонального компромісу, спрямований на забезпечення стійкості системи публічного управління” [2, с. 3]. Таке визначення в цілому є прийнятним і для медіації у процесі державного регулювання галузі відновлюваної енергетики, проте вважаємо за доцільне, коли йдеться про досягнення згоди, додати до суб’єктів публічного управління інші зацікавлені сторони.

З. Красіловська у своїх працях розглядає дискусійну можливість запровадження медіації для врегулювання спорів з органами публічного управління в Україні та вказує що “традиційною сферою застосування медіації є цивільно-правові відносини між юридично рівними суб’єктами, а у публічно-

правових спорах однією зі сторін завжди виступає орган публічної влади, тим самим виникають умови нерівності правового статусу суб'єктів, що суперечить принципу рівності медіації” [3, с. 10]. Однак практичне застосування механізму медіації в галузі відновлюваної енергетики показало, що в умовах демократичного розвитку суспільства механізм медіації між інвесторами та публічною владою визначає їх як рівних суб'єктів зазначеного процесу.

Ефективність механізму медіації була визнана Європейським співтовариством. Рекомендації Ради Європи та Директиви ЄС рекомендують упровадження медіації як основний метод альтернативного врегулювання спорів. Законодавче визнання медіації надає суспільству нові інструменти і методи, які створюють для громадян можливість ефективно управляти власним життям в якості незалежних учасників, а органам публічної влади – змінити сучасну демократичну парадигму управління на більш відкриту, таку, що відповідає інформаційному типу суспільства та сприяє утвердженню плюралізму, нових цінностей, потреб, методів і процедур. Історію становлення Європейського Союзу нерозривно пов'язано з розвитком механізмів медіації як засобу інтеграції та об'єднання на якісно новій основі.

У переважній більшості країн медіація є добровільною позасудовою процедурою, формалізація якої коливається від жорсткої регламентації та централізації (Чеська Республіка, Хорватія) до повної відсутності будь-яких регламентів (Німеччина). При цьому нормативно-правові акти мають рамковий характер (Австрія, Кіпр, Естонія, Фінляндія, Ісландія), тобто створюють своєрідні правові орієнтири для подальшої деталізації правил організації та проведення медіації шляхом саморегулювання або встановлюють конкретні правила поведінки (Австрія, Бельгія, Греція, Угорщина, Ліхтенштейн та ін.). У таких країнах, як Ісландія та Іспанія, норми містяться в законах, що регулюють окремі види позасудових способів урегулювання спорів, або включаються до галузевого законодавства.

Є. Бородін зазначає: “...розвиток медіації у сфері публічного управління відіграє роль інституту, який забезпечує усунення неузгодженості, суперечностей інтересів і конфліктів; включення об'єктів і суб'єктів управління до нових моделей зв'язків, комунікацій; урахування традицій, норм і правил” [2, с. 11]. Отже, постає питання про доцільність і достатність регулювання цього інституту.

Завдяки законодавчому стимулюванню в Україні протягом 2010–2019 рр. спостерігається стрімке зростання об'єктів відновлюваної енергетики. Наприклад, за 2017 р. відбулося зростання встановлених потужностей на 30 % (+0,3 ГВт), за 2018 р. – на 66 % (+0,9 ГВт) та майже втричі – упродовж 2019 р. (+4,3 ГВт), а загальна потужність станом на 2020 р. склала 6,7 ГВт [4]. Однак такий розвиток підтримувався шляхом встановлення високих зелених тарифів, а не конкурентно встановленими цінами на зелених аукціонах, і створив значне навантаження на ринок електричної енергії. Незважаючи на прийняття Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії” від 25.04.2019 р. та розроблення і затвердження Постанови Кабінету Міністрів України (КМУ) “Про запровадження конкурентних умов симулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії” № 1175 від 27.12.2020 р. щодо проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки, пілотного аукціону так і не було проведено.

Прийнятий у 2017 р. Закон України “Про ринок електричної енергії” № 2019-VIII визначає, що Україна виконуватиме взяті у 2009 р. зобов’язання з розвитку виробництва електроенергії з ВДЕ до 2030 р.; усю фактично відпущену електроенергію з ВДЕ від імені держави придбаватиме єдиний покупець; виробники продаватимуть державі чисту електроенергію за зеленим тарифом.

Постановою КМУ “Про утворення державних підприємств “Гарантований покупець” та “Оператор ринку” від 17.04.2019 р. № 324 прийнято рішення про створення державного підприємства (ДП) “Гарантований покупець” для виконання лише однієї функції – гарантовано купувати всю електроенергію, вироблену з альтернативних джерел за зеленим тарифом.

Нині державне підприємство “Гарантований покупець” відповідає за здійснення оплати виробникам електроенергії за зеленим тарифом. Станом на травень 2020 р. заборгованість ДП “Гарантований покупець” перед виробниками ВДЕ становила 8,7 млрд грн, а на початок липня – 16 млрд грн [5]. Слід зазначити, що така ситуація має тенденцію до ускладнення. Через збільшення обсягу встановленої потужності об’єктів з ВДЕ та відпускання електричної енергії без реструктуризації зеленого тарифу або зміни інструментів підтримки гострота проблеми з дефіцитом кошторису ДП “Гарантований покупець” тільки зростатиме.

До причин, що спровокували кризу в енергетичному секторі, належать: зміна моделі ринку електроенергії, що відбулася в липні 2019 р. із введенням Закону України “Про ринок електричної енергії”; історична відсутність реформ у деяких сферах (серед яких субсидії домогосподарств, ТЕЦ); дефіцит ДП “Гарантований покупець”, що викликаний стрімким збільшенням потужності генерації з ВДЕ; відсутність комплексного механізму розвитку галузі відновлюваної енергетики.

Виправлення ситуації, що склалася, належить до компетенції та повноважень держави, з одного боку, та представників сектору енергетики і безпосередньо галузі відновлюваної енергетики – з іншого. У процесі тривалих дискусій перед Урядом України постало два варіанти дій: або домовлятися з представниками галузі та працювати над компромісним рішенням, прийнятним для обох сторін, або ухвалювати неузгоджені зміни, які матимуть зворотну силу та призведуть до арбітражів.

У грудні 2019 р. Європейсько-українське енергетичне агентство (ЄУЕА) спільно є Українською вітроенергетичною асоціацією (УВЕА) ініціювало медіацію за участі Центру з питань вирішення спорів Секретаріату Енергетичного співтовариства [6].

Слід зауважити, що Енергетичне співтовариство, відповідно до Procedural act of the energy community secretariat 2018/5/ECS on the Establishment of a Dispute Resolution and Negotiation Centre, зареєструвало спір між приватними інвесторами та державою Україною щодо зміни умов підтримки розвитку відновлюваної енергетики. Цей процедурний акт визначає: “... альтернативні методи врегулювання суперечок, такі як посередництво та примирення, набувають все більшої важливості як альтернатива судовим процесам та арбітражу, особливо через їх спрямованість на збереження відносин між сторонами, їх гнучкий підхід та їх мінімальні витрати”. Метою Центру вирішення спорів Енергетичного співтовариства є “сприяння та надання можливостей для вирішення суперечок через Енергетичне співтовариство між державами і національними органами влади з однієї сторони, і приватними структурами з іншої сторони...” [7, р. 2].

Зазначимо, що Енергетичне співтовариство є міжнародною організацією, яка об'єднує Європейський Союз та сусідні країни для створення інтегрованого загальноєвропейського енергетичного ринку. Україна набула статусу Договірної Сторони в Енергетичному співтоваристві Південно-Східної Європи 01.02.2011 р. Приєднання України до Енергетичного співтовариства спрямовано на запровадження та розширення Україною нормативно-правової бази Європейського Союзу з енергетики, навколишнього середовища, конкуренції та відновлюваних джерел енергії.

Дослідивши наукові роботи щодо процесу медіації та ситуацію, що сформувалась у галузі відновлюваної енергетики, пропонуємо практичний опис процесу медіації в галузі відновлюваної енергетики України згідно з розробленою З. Красіловською [3, с. 12] моделлю інституту медіації в публічному управлінні (рисунок).

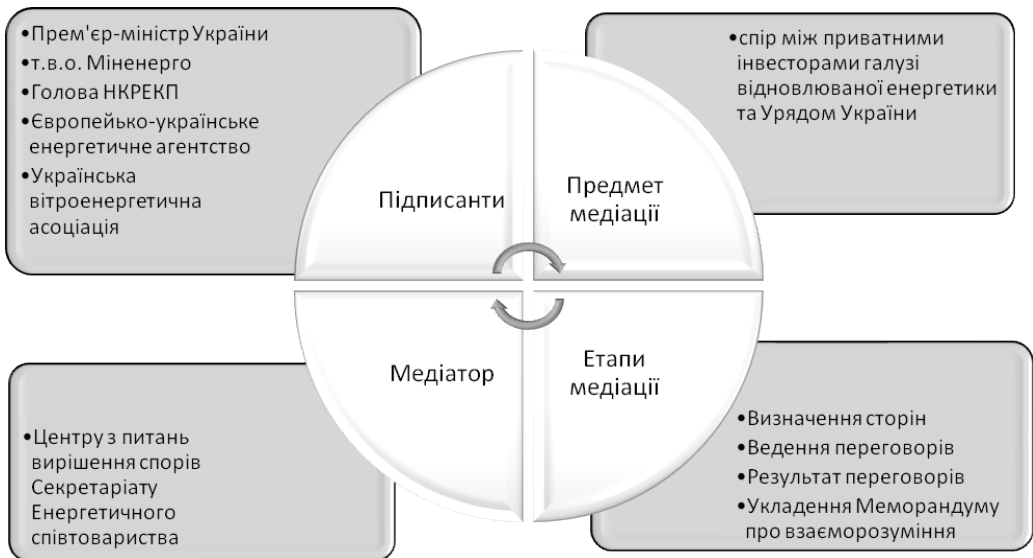

Рисунок. Механізм медіації в галузі відновлюваної енергетики України

У рамках процесу медіації 10.06.2020 р. підписано Меморандум про взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері відновлюваної енергетики в Україні між двома основними асоціаціями (Європейсько-українське енергетичне агентство (СУЕА) та Українська вітроенергетична асоціація (УВЕА)), що представляють інвесторів у відновлювану енергетику, та Урядом України (Прем'єр-міністр України та в. о. Міністра енергетики та охорони навколишнього середовища України).

Меморандум складається з чотирьох частин:

I. Преамбула, що фіксує існування суперечностей між учасниками ринку та Урядом щодо майбутніх змін законодавства; стрімке збільшення встановлених потужностей об'єктів ВДЕ в останній рік, що мало наслідком збільшення обсягів виробництва; обов'язки ДП "Гарантований покупець" щодо забезпечення загальних суспільних інтересів; дефіцит кошторису ДП "Гарантований покупець" – неспроможність Гарантованого покупця оплачувати рахунки по pre-PPA (договорів купівлі-продажу електроенергії). Зазначається також,

що суперечності повинні вирішуватись державними органами України ефективно та справедливо, а виробники ВДЕ готові до компромісу з державою.

II. Зобов'язання або домовленості зі сторони держави: погашення заборгованості ДП "Гарантований покупець" перед виробниками ВДЕ за відпущену ними електроенергію (за попередньою домовленістю, це повне погашення до 31.12.2021 р.); компенсація виробникам ВДЕ за невироблену та невідпущену електроенергію внаслідок виконання команд Оператора системи передачі; необхідні механізми компенсації повинні бути передбачені законодавством; проведення оцінки впливу реструктуризації зеленого тарифу на платоспроможність виробників ВДЕ в рамках залучених ними кредитів та сприяння в реструктуризації банківської заборгованості; визначення річних квот підтримки за аукціонною системою виробників; удосконалення законодавства щодо організації аукціонів із розподілу квот підтримки та забезпечення їхнього проведення до кінці 2020 р.

III. Домовленості зі сторони виробників відновлюваних джерел енергії:

1. Зменшення розміру зелених тарифів без пролонгації строку дії зі сторони рге-PPA на визначені відсоткові розміри, як на проекти в майбутньому, так і на проекти, які було введено в експлуатацію та відносно яких вже було встановлено зелені тарифи у відповідних розмірах:

– для СЕС потужністю більше 1 МВт: 15 % , що введені в експлуатацію до 31.12.2019 р.; 10 % , що введені в експлуатацію з 01.07.2015 р. до 31.12.2019 р.; 2,5 % , що введені в експлуатацію з 01.01.2020 р. до 01.08.2020 р.;

– для ВЕС: 7,5 % , що введені в експлуатацію з 01.07.2015 р. по 31.12.2019 р. та складаються з вітроустановок більше 2 МВт; 2,5 % , що введені в експлуатацію з 01.01.2020 р., строк по рге-PPA – три роки;

– для всіх ВДЕ, які введено в експлуатацію до 01.07.2015 р., встановлено граничний рівень зеленого тарифу.

2. Фінансова відповідальність виробників ВДЕ за небаланси (до 2030 р. у разі перевищення 5 % для СЕС та 10 % для ВЕС): похибка прогнозування виробництва електроенергії – у розмірі 50 % з 01.01.2021 р., 100 % – із 01.01.2022 р.

3. Обмеження строків введення в експлуатацію за зеленим тарифом нових об'єктів СЕС до 31.07.2020 р. Після зазначеного терміну СЕС, що будуватимуться, зможуть отримати підтримку від держави за результатами участі в аукціонах. Крім того, для аукціонних проектів факт введення в експлуатацію повинен підтверджуватись актом приєднання електроустановки до електричних мереж.

IV. Загальні положення.

Отже, відповідно до Меморандуму, держава взяла на себе зобов'язання, які повинні стабілізувати роботу енергетичного сектору, а саме: забезпечення повної та своєчасної оплати за вироблену електроенергію та повернення накопичених боргів протягом наступних 1,5 року. Однак, відповідно до експертної думки А. Оленюка, особливості юридичної природи меморандуму визначають його як "політичний, декларативний та позиційний документ, що не є юридично зобов'язальним, на основі якого сторони могли б вимагати одна від одної у судових інстанціях виконання зобов'язань. Меморандум виконав конкретну утилітарну функцію для Уряду, надавши підстави припинити процес медіації, і на політичному полі Уряд зміг продемонструвати домовленість із сектором відновлюваної енергетики і побудував фундамент, для того щоб із найменшими втратами перейти до внесення змін до законодавства" [8].

Меморандум став основою законопроекту № 3658 “Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії”. Метою законопроекту є врегулювання на законодавчому рівні нагальних проблем зеленої генерації, зменшення фінансового навантаження на кінцеву ціну через високий рівень зеленого тарифу, досягнення балансу інтересів суспільства, споживачів електричної енергії та учасників ринку електричної енергії, запобігання дефіциту коштів на ринку електричної енергії, покращання платоспроможності ДП “Гарантований покупець”, забезпечивши одночасно подальший розвиток відновлюваної енергетики.

Законопроект створює умови для прискорення переходу до нової, конкурентної моделі підтримки відновлюваної енергетики шляхом проведення аукціонів із розподілу квоти підтримки, збалансування кошторису ДП “Гарантований покупець” та сприяє вирішенню нагальних викликів галузі. Передбачається, що буде внесено зміни до законів України “Про альтернативні джерела енергії”, “Про ринок електричної енергії”, “Про режим іноземного інвестування”, “Про оренду державного та комунального майна” в частині удосконалення умов підтримки відновлюваної енергетики [9].

Як бачимо, попри непростий процес перемовин досягнуто завдяки механізму медіації певних зрушень у подоланні кризи на ринку ВДЕ, що є досить знаковим для всієї системи публічного управління та адміністрування, адже напрацьовано компромісний документ між державою та виробниками зеленої електроенергії заради збереження інвестиційної привабливості галузі та її подальшого розвитку.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Результати розгляду питання практичного застосування механізму медіації у процесі державного регулювання галузі відновлюваної енергетики задля збереження курсу на зелений енергетичний перехід дозволяють дійти таких висновків:

1. Невизначеність та неефективність державного регулювання розвитку відновлюваної енергетики України призвели до кризової ситуації в цій сфері. Через відсутність ринкових механізмів ціноутворення система підтримки відновлюваної енергетики за моделлю зеленого тарифу не сформувала сталого підходу до розвитку галузі. Нинішня структура підтримки розвитку відновлюваної енергетики в Україні, що ефективно показала себе на початкових етапах, потребує вчасних змін в умовах стрімкого розвитку генерації електричної енергії. Планування та упровадження таких змін доцільно здійснювати із застосуванням механізму медіації.

2. Регуляторний вплив держави повинен забезпечити передумови для сталого функціонування та розвитку галузі відновлюваної енергетики України в економічно ефективний спосіб шляхом удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з ВДЕ. Нагальним є напрацювання ефективного механізму, який забезпечить запровадження конкурентних умов підтримки виробництва електричної енергії з ВДЕ – системи аукціонів із розподілу квот підтримки. Така система підтримки дозволяє враховувати динаміку зниження вартості обладнання та підвищення його ефективності, а також зразу визначати актуальну ринкову ціну на електричну енергію, вироблену з ВДЕ.

3. Практичне галузеве використання механізму медіації свідчить про інституційну зрілість суспільства, оскільки медіація сприяє запобіганню конфліктним ситуаціям та напрацюванню шляхів їхнього розв’язання з ура-

хуванням інтересів суб'єктів публічного управління, а саме: органів публічної влади та організацій громадянського суспільства, а також представників бізнесових структур.

З огляду на те, що в Україні медіація де-факто існує, для галузі публічного управління дедалі більше увиразнюється питання: який достатній та необхідний рівень регулювання потрібно закласти, щоб не заважати розвитку медіації та забезпечити належні гарантії її проведення з позиції держави? У пошуку науково обґрунтованих відповідей на це питання і вбачаються перспективи подальших досліджень.

Список використаних джерел*

1. Концепція “зеленого” енергетичного переходу України до 2050 року : Проєкт Концепції / М-во енергетики та захисту довкілля України, 21.01.2020 р. URL: <https://menr.gov.ua/news/34424.html> (дата звернення: 15.07.2020).
2. Бородин Є. Є. Механізм медіації в системі публічного управління : автореф. дис. ... канд. держ. упр. : 25.00.02. Запоріжжя, 2019. 20 с.
3. Красіловська З. В. Становлення інституту медіації в системі публічного управління: теор.-прав. аспект : автореф. дис. ... канд. держ. упр. : 25.00.01. Одеса, 2017. 20 с.
4. Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії : пояснювальна записка до проєкту Закону України від 15.06.2020 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=3658&skl=10 (дата звернення: 15.07.2020).
5. Питання до Гарантованого покупця: державне підприємство “Гарантований покупець”. 08.07.2020. URL: <https://www.gree.com.ua/main/news?id=374> (дата звернення: 25.07.2020).
6. ЄУЕА: Інвестори у ВДЕ пішли на зустріч уряду задля стабілізації ситуації у секторі. Європейсько-українське енергетичне агентство. 11.06.2020. URL: <https://euea-energyagency.org/uk/novyny-ta-podiyi/dosyagnennya-ta-diyalnist-yeuea/pres-reliz-yeuea-shhodo-pidpysannya-memorandumu-z-uryadom-ukrayiny/>.
7. Procedural Act of the Energy Community Secretariat. 2018/5/ECS on the Establishment of a Dispute Resolution and Negotiation Centre. 25 October 2016. URL: <https://www.energy-community.org/events/Past-events.html> (дата звернення: 28.07.2020).
8. Оленюк А. Короткий огляд меморандуму про взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері ВДЕ в Україні від 10 червня 2020 року. EVERLEGAL. 24.06.2020 р. URL: <https://everlegal.ua/onlayn-dyskusiya-memorandum-mizh-uryadom-ta-investoram-y-u-vde-naslidky-dlya-galuzi>.
9. Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії : проєкт Закону від 03.07.2020 р. / Інформ. управління Апарату Верховної Ради України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=3658&skl=10 (дата звернення: 28.07.2020).

* Список побудовано в порядку посилань.

References

1. Kontsepsiia “zelenoho” enerhetychnoho perekhodu Ukrainy do 2050 roku: Proekt Kontsepsii Ministerstvo enerhetyky ta zakhystu dovkillia Ukrainy [Concept of “green” energy transition of Ukraine until 2050: Draft Concept of the Ministry of Energy and Environmental Protection of Ukraine]. URL: <https://menr.gov.ua/news/34424.html>.
2. Borodin, Ye. Ye. (2019). Mekhanizm mediatsii v systemi publicnogo upravlinnia [The mechanism of mediation in the system of public administration]. Candidate’s thesis. Zaporizhzhia [in Ukrainian].
3. Krasilovskaia, Z. V. (2017). Stanovlennia instytutu mediatsii v systemi publicnogo upravlinnia: teoretyko-pravovyi aspekt [Formation of the institute of mediation in the system of public administration: theoretical and legal aspect]. Candidate’s thesis. Odesa [in Ukrainian].
4. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo udoskonalennia umov pidtrymky vyrobnytstva elektrychnoi enerhii z alternatyvnykh dzherel enerhii: poiasniuvalna zapyska do proektu Zakonu Ukrainy vid 15.06.2020. [On Amendments to Some Laws of Ukraine on Improving the Conditions for Supporting the Production of Electricity from Alternative Energy Sources:

Explanatory Note to the Draft Law of Ukraine of June 15, 2020]. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=3658&skl=10.

5. Pytannia do Harantovanoho pokuptsia: derzhavne pidpriumstvo "Harantovanyi pokuptets". 08.07.2020. [Question to the Guaranteed Buyer: State Enterprise "Guaranteed Buyer"]. URL: <https://www.gpee.com.ua/main/news?id=374>.

6. Yevropeisko-Ukrainske Enerhetychne Ahentstvo: Investory u VDE pishly nazustrich uriadu zadlia stabilizatsii sytuatsii u sektori. (2020). [Investors in RES went to meet the government to stabilize the situation in the sector. European-Ukrainian Energy Agency]. URL: <https://euea-energyagency.org/uk/novyny-ta-podiyi/dosyagnennya-ta-diyalnist-yeuea/pres-reliz-yeuea-shhodo-pidpysannya-memorandumu-z-uryadom-ukrayiny/>.

7. Procedural Act of the Energy Community Secretariat. 2018/5/ECS on the Establishment of a Dispute Resolution and Negotiation Centre. 25 October 2016. URL: <https://www.energy-community.org/events/Past-events.html>.

8. Oleniuk, A. (2020). Korotkyi ohliad memorandumu pro vzaiemorozuminnia shchodo vrehuliuvannia problemnykh pytan u sferi VDE v Ukraini vid 24 chervnia 2020 rotsi. [A brief overview of the memorandum of understanding on the settlement of problematic issues in the field of RES in Ukraine dated June 10, 2020]. EVERLEGAL. URL: <https://everlegal.ua/onlayn-dyskusiya-memorandum-mizh-uryadom-ta-investoramy-u-vde-naslidky-dlya-galuzi>.

9. Pro vnesennia zmin do deiakyykh zakoniv Ukrainy shchodo udoskonalennia umov pidtrymky vyrobnytstva elektrychnoi enerhii z alternatyvnykh dzherel enerhii: proekt Zakonu vid 03.07.2020. [On Amendments to Certain Laws of Ukraine on Improving the Conditions for Supporting the Production of Electricity from Alternative Energy Sources: Draft Law of July 3, 2020] Informatsiine upravlinnia Aparatu Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=3658&skl=10.

Doronina I. I.,

*PhD in Economics, Doctoral Student of Economic Policy and Governance Department, NAPA, Kiev
ORCID 0000-0002-7032-644X*

PRACTICAL APPLICATION OF THE MEDIATION MECHANISM IN THE PROCESS OF STATE REGULATION OF THE RENEWABLE ENERGY INDUSTRY

Renewable energy sources are one of the tools for decarbonising national and global economies. The "green" energy transition involves the intensive development of renewable energy sources.

The use of renewable energy sources and the formation of the relevant industry in Ukraine began not so long ago, which necessitates its state support. The single introduction and use of renewable energy facilities is currently moving to the level of sectoral integration of renewable energy into the fuel and energy complex. State regulation of renewable energy development involves the use of incentive support tools, the main of which are "green" tariffs. However, the untimely change in the model of support for the renewable energy sector has led to the rapid development of "green" generation and created a significant burden on the new electricity market. And this, in turn, caused a number of problematic issues, the timely solution of which depends on the competitiveness of "green" energy and maintaining the investment attractiveness of Ukraine. This situation actualizes the processes of establishing effective communications that would allow to find a result that all parties to the interaction consider fair for themselves.

The results of consideration of the practical application of the mediation mechanism in the process of state regulation of the renewable energy sector in order to maintain the course of "green" energy transition allow us to draw the following conclusions: due to lack of market pricing mechanisms, therefore, it requires timely changes in the conditions of rapid development of electricity generation from renewable sources, and the planning and implementation of such changes should be carried out using a mediation mechanism; it is urgent to develop an effective mechanism that will ensure the introduction of competitive conditions to support the production of electricity from renewable sources - a system of auctions for the distribution of support quotas; practical sectoral use of the mediation mechanism indicates the institutional maturity of society.

Keywords: mediation mechanism, public administration, renewable energy, renewable energy sources, self-regulation mechanism, support tools.

Надійшла до редакції 25.08.2020 р.